

ORIGINAL USNESENÍ

Obvodní soud pro Prahu 3 rozhodl soudkyně JUDr. Markétou Písaříkovou, Ph.D., ve věci

žalobců: a) P. H.

b) J. H.

c) D. R.

d) P. Z.

f) J. Z.

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne: 17. 5. 2021	3
26-05-2025	
krát Přílohy: 6	
Vyřizuje: 6	

všichni zastoupeni advokátem JUDr. Viktorem Rossmannem
sídlím Senovážné náměstí 1464/6, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému:

Česká republika - Státní pozemkový úřad, IČO 01312774
sídlím Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3 - Žižkov
zastoupený advokátem JUDr. Adamem Rakovským
sídlím Václavská 316/12, 120 00 Praha 2

o restitučním nároku za nevydané pozemky ve výši 28 245 000 Kč

takto:

- I. Řízení se **přerušuje** podle § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, neboť soud dospěl k závěru, že zákon ust. § 28a zákona č. 229/1991 Sb., o půdě, jehož má být při projednávání použito je v rozporu s ústavním pořádkem.
- II. Obvodní soud pro Prahu 3 **navrhuje**, aby Ústavní soud zrušil ust. § 28a zákona č. 229/1991 Sb., o půdě.

Odůvodnění:

Obecně

1. Restituce a restituční nároky upravuje (mj.) zákon č. 229/1991 Sb., o půdě, když tento byl přijat ve snaze zmírnit následky některých majetkových křivd, k nimž došlo vůči vlastníkům zemědělského a lesního majetku v období let 1948 až 1989. Restituentem, resp. oprávněnou osobou je podle ust. § 4 odst. 1 zák. o půdě státní občan České a Slovenské Federativní Republiky, jehož půda, budovy a stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti, přešly na stát nebo na jiné právnické osoby v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 z důvodů, které zákon dále vyjmenovává. Zákon počítal s tím, že pozemky, které lze vydat, budou restituentům navraceny. U pozemků, kde již tak není možné, bude oprávněným osobám poskytnuta náhrada, a to buď bezúplatným převodem

Nepředchází

US CKDP 0007805/25

US25033239

jiného pozemku nebo in fine prostřednictvím finanční restituce. Při určení výše náhrady zákon o půdě počítal s tím, že vše bude oceněno jednotným způsobem, a to jak nevydávané pozemky, nabízené náhradní pozemky i finanční náhrada, a za tím účelem byla novelizována vyhláška č. 182/1988 Sb. ve znění vyhl. 316/1990 Sb.

2. **Zákon nepočítal s tím, že restituční nároky nebudou vypořádány ještě po 30 letech od jeho přijetí.** Ve věci stanovení finančních náhrad zák. č. 229/1991 Sb., zákona o půdě, stále počítá s oceněním a náhradovou výší podle vyhl. č. 182/1988 Sb. ve znění vyhl. 316/1990 Sb., avšak při nabízení náhradních pozemků je stále zachovávána parita, když tyto jsou pro účely restituce oceňovány podle stejného klíče (tj. vyhl. č. 182/1988 Sb. ve znění vyhl. 316/1990 Sb., viz § 11a odst. 14 zák. č. 229/1991 Sb., zákona o půdě) jako nevydané pozemky a stále dochází k uspokojování restitučních nároků formou bezúplatného převodu náhradních pozemků, byť nabídka pozemků již od doby účinnosti zákona značně prořídla. Před Obvodním soudem pro Prahu 3 je však stále řešeno množství žalob, jejichž prostřednictvím se oprávněné osoby (v mnohém případě již jejich dědici) domáhají rozumné a přiměřené finanční náhrady podle § 16 odst. 1 písm. a) zák. č. 229/1991 Sb., zákona o půdě za nevydané pozemky. **Souhrnná výše těchto žalob dosahuje několika (jednotek) miliard Kč.**

Dotčená ustanovení

3. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. a) zák. č. 229/1991 Sb., zákona o půdě platí, že za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek, náleží **peněžitá náhrada ve výši ceny odňatého pozemku stanovené podle § 28a**, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 14 odst. 8). Náhradu poskytne pozemkový úřad do tří let po převzetí písemné výzvy oprávněné osobě nebo jejímu dědici.
4. Ustanovení § 28a zákona o půdě pak stanoví, že náhrady poskytují se v **cenách platných ke dni 24. června 1991**, a to u věcí nemovitých v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., a u věcí movitých v zůstatkových účetních cenách, u věcí movitých s nulovou zůstatkovou cenou ve výši 10 % pořizovací ceny.

Vývoj judikatury vnitrostátních soudů v posledních letech

5. Ústavní soud ČR v nálezu ve věci Pl.ÚS 21/19 uvedl, že ústavně souladným je jen takový výklad § 16 odst. 1 a § 28a zákona o půdě, jímž je upřednostněn jasný a nepochybný účel zákona nad jeho doslovným zněním. Skutečnost, že znění napadeného ustanovení je jednoznačné, avšak vedoucí k absurdním důsledkům, neústavnost nezpůsobuje. V souladu se svou konstantní judikaturou proto Ústavní soud napadené ustanovení nezrušil, nýbrž upřednostnil jeho ústavně souladný výklad zcela podle smyslu a účelu zákona – zmírnění alespoň některých majetkových křivd oprávněných osob. Odkázal na své předešlé rozhodnutí II.ÚS 4139/16, ve kterém uvedl, že ustanovení § 16 odst. 1 a § 28a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“) mají zajistit, aby oprávněná osoba v případě, že není možné uspokojit její nárok vydáním věci, případně vydáním jiné věci, **obdržela přiměřenou finanční náhradu. Tato finanční náhrada nemusí být nezbytně ekvivalentem aktuální tržní ceny předmětné nemovitosti**, má však umožnit, aby jejím poskytnutím došlo k odstranění či zmírnění křivd způsobených komunistickým režimem **srovnatelným způsobem, jako by tomu bylo při vydání věci.** Konkrétní způsob, jakým má být za tímto účelem určena výše finanční náhrady, stanovil zákonodárce v § 28a zákona o půdě. Za situace, kdy se rozdíl mezi cenou platnou

k 24. červnu 1991 a aktuální tržní cenou postupem času zvětšil natolik, že poskytnutí náhrady ve výši první z nich dnes již pro oprávněnou osobu nemá jiný než symbolický význam, ale nelze dále trvat na doslovném výkladu tohoto ustanovení. Ustanovení § 28a zákona o půdě je třeba vykládat tak, že stanoví základ finanční náhrady, která může být v závislosti na konkrétních okolnostech zvýšena. Poskytnuta totiž musí být v takové výši, aby byla s ohledem na účel restitučních zákonů přiměřená a rozumná.

6. Nejvyšší soud ČR vydal ve věci 28 Cdo 3772/2018-161 ze dne 16. 2. 2021 náleze, kdy dospěl k závěru, že ustanovení § 28a zákona o půdě stanoví základ finanční náhrady, kterou je však nutno s ohledem na běh doby valorizovat. Uvedl, že je zapotřebí vytvořit postup, jehož v podstatě mechanickou aplikací bude možné vyčíslit zvýšenou náhradu ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., která bude v obecné rovině pokládána za přiměřenou a bude dále navyšována, či naopak snižována toliko ve výjimečných případech. Za tím účelem je nezbytné stanovit koeficient, jímž budou s ohledem na změny tržních poměrů, jež nastaly po účinnosti zákona č. 229/1991 Sb., násobeny ceny nemovitostí vyplývající z vyhlášky č. 182/1988 Sb. Jeví se racionální, aby tento koeficient odrážel míru inflace, a vyrovnával tudíž ztrátu hodnoty peněz, k níž došlo ode dne účinnosti zákona č. 229/1991 Sb. do současnosti. Vynásobením náhrad stanovených podle vyhlášky č. 182/1988 Sb. takovým koeficientem zajistí, že se oprávněným osobám dostane peněžitého plnění, jímž budou moci své potřeby uspokojit v obdobné míře, jako kdyby obdržely v roce 1991 kompenzaci odpovídající v souladu s § 28a zákona č. 229/1991 Sb. vyhláše č. 182/1988 Sb. Takto kvantifikované náhradní plnění bude zároveň alespoň částečně reflektovat zákonodárcem (v § 28a zákona č. 229/1991 Sb.) projevenou vůli ohledně míry, v níž mají být historické majetkové křivdy při poskytování peněžité náhrady podle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. zmírněny.
7. Nejvyšší soud vycházel z Českým statistickým úřadem publikovaných údajů o meziročních mírách inflace v České republice v letech 1991 až 2021 a dospěl k závěru, že kumulovaná míra inflace mezi lety 1991 a 2021, tj. od počátku roku 1991 do konce roku 2020, činila 439 %. Z toho vyplývá, že koeficientu pro násobení cen dle vyhlášky č. 182/1988 Sb. by v roce 2021 bylo namíste přiřadit hodnotu 5,39. V rámci obecného principu vstřícnosti k oprávněným osobám při výkladu a aplikaci restitučních předpisů (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2016, sp. zn. 28 Cdo 945/2016, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 39/2018, či nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2013, sp. zn. IV. ÚS 1088/12, bod 12, a ze dne 23. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1713/13, bod 36), jakož i snahy o stabilizaci hodnoty koeficientu pro období několika příštích let, v nichž lze očekávat pokračování inflačního vývoje, nicméně dovolací soud dotčenému koeficientu přiřadil hodnotu nejbližší následujícího celého čísla, tj. čísla 6 (pod vlivem výkladového principu *in favorem restitutionis*).
8. Tento výkladový mechanismus však byl Ústavním soudem ČR shledán jako neústavní (II. ÚS 1577/22, IV. ÚS 2827/22), když Ústavní soud ČR konstatoval, že Nejvyšší soud vzal za základ výpočtu koeficientu kumulativní inflaci mezi lety 1991 a 2021, tento koeficient byl postaven na tzv. obecné inflaci (vývoj cen několika desítek druhů běžného spotřebního zboží - především potravin a nápojů, oblečení, některých základních služeb apod. - nicméně žádných nemovitostí), nezohledňující specifický vývoj cen nemovitostí. Vycházejí-li obecné soudy z teze, že finanční náhrada nemusí nutně dosahovat úrovně tržních cen, mají však také zohlednit další dvě kritéria daného ústavněprávního požadavku. Náhrada má totiž být jednak přiměřená a rozumná, jednak má její poskytnutí odstranit nebo zmírnit křivdy srovnatelné jako při vydání věci. Je-li však pravděpodobné, že se ceny nemovitostí zvyšovaly rychleji než ceny např. potravin, lze jen stěží

poskytnutím náhrady odpovídající inflaci běžného spotřebního zboží zmírnit majetkovou křivdu způsobem srovnatelným s vydáním pozemku.

9. Koeficient šestinásobku finanční náhrady určené podle vyhlášky je s ohledem na časový odstup od účinnosti zákona o půdě zásadně neústavně nízký a odporuje závazným právním závěrům obsaženým ustálené judikatuře Ústavního soudu (srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 21/19 ze dne 12. 1. 2021 a nález sp. zn. IV. ÚS 2827/22 ze dne 15. 11. 2023). Z těchto nálezu plynou pro orgány veřejné moci **tři závazné** (čl. 89 odst. 2 Ústavy) **podmínky určování výše náhrady, která má být: 1. přiměřená a rozumná, 2. nemusí nutně dosahovat tržní ceny, 3. má odčinit nebo zmírnit majetkovou křivdu tak, jako by tomu bylo při vydání věci.** Ačkoli nemusejí být náhrady nezbytně ekvivalentem aktuálních tržních cen pozemků, musejí příslušné orgány pro dodržení i dalších právě uvedených ústavněprávních požadavků poskytování náhrad zohlednit také růst cen nemovitostí jako specifického druhu věci a svou kalkulaci podrobně odůvodnit. Postup, který nebere dostatečně na zřetel tato kritéria, porušuje základní práva jednotlivců na ochranu vlastnictví a na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny. V opačném případě by došlo k vyprázdnění smyslu a účelu úpravy náhrad.
10. Úkolem Nejvyššího soudu bude ve věci znovu rozhodnout, vázán právními názory podle judikatury Ústavního soudu. Nejvyšší soud doposud nerozhodl v řízení po kasačních nálezech Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2827/22 ze dne 15. 11. 2023, sp. zn. III. ÚS 63/24 ze dne 11. 6. 2024, ani sp. zn. II. ÚS 2853/23 ze dne 21. 5. 2024. Shodně jako v posledně citovaném nálezu proto Ústavní soud zdůrazňuje, že je na místě připustit potřebu přehodnocení výpočtu koeficientu provedeného v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 3772/2018.
11. Ústavní soud nepřikročil ke zrušení rozsudků obvodního a městského soudu na základě principu minimalizace zásahů do rozhodovací činnosti obecných soudů (srov. nález sp. zn. III. ÚS 148/97 ze dne 25. 9. 1997), protože zrušením usnesení Nejvyššího soudu je obecným soudům vytvořen prostor, aby samy poskytly ochranu základním právům a svobodám.
12. Nejvyšší soud pak ve všech svých následných zrušujících rozsudcích (28 Cdo 2616/2024-235) **vedl, že** nadále vychází z teze, dle níž peněžitá náhrada podle § 16 odst. 1 a § 28a zákona o půdě – i vzhledem k zákonodárcem předpokládanému ocenění podle vyhlášky č. 182/1988 Sb. ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb. – neměla vést k tomu, že bude oprávněným osobám poskytnuta částka, která jim umožní zakoupit jiné nemovitosti hodnotově odpovídající ceně pozemků odňatých, nýbrž pouze k poskytnutí – historickou křivdu zmírňujícího – finančního plnění, kterým budou moci saturovat jakékoli své životní potřeby. Nově stanovený koeficient navýšení náhrady podle zákona o půdě by proto neměl přímo odpovídat míře zvýšení ceny nemovitostí od roku 1991, ale pouze ji v rozumné míře reflektovat. Řeč je přitom o průměrném zvýšení hladiny cen nemovitostí v celé České republice, nikoli o nárůstu ceny konkrétního odňatého či požadovaného pozemku.
13. Podílejí-li se kupříkladu náklady na potřeby uspokojované v souvislosti s vlastnictvím nemovitostí, tj. náklady na bydlení, na celkových nákladech domácností v České republice přibližně 20–30 % (srovnej veřejně dostupné údaje Českého statistického úřadu na <https://csu.gov.cz/statistika-rodinnych-uctu?pocet=10&start=0&podskupiny=162>), bylo by možné uvažovat o tom, že by se znásobení ceny nemovitostí od roku 1991 promítalo

do výše koeficientu z jedné čtvrtiny, zatímco zbytek by byl nadále determinován obecným růstem spotřebitelských cen [tedy pokud by se například spotřebitelské ceny ve srovnání s rokem 1991 k době rozhodování soudu zvýšily 8krát a ceny nemovitostí 12krát, bylo by koeficient pro navýšení náhrady možné stanovit v hodnotě 9 ($8 \cdot 0,75 + 12 \cdot 0,25 = 9$)]. Pro úplnost lze podotknout, že naznačený postup nemá za cíl exaktní popis ekonomické reality, nýbrž aproximativní odhad hodnoty peněžité náhrady, již lze z hodnotového hlediska pokládat za rozumně obhajitelnou.

14. Stanovení jiné výše koeficientu, jímž bude upravena cena nevydaného pozemku zjištěná ve smyslu ustanovení § 28a zákona o půdě, na podkladě poznatku o reálném růstu cen nemovitostí za dobu od roku 1991 (ovlivňujícího závěr o míře inflačního navýšení zákonem o půdě přiznané finanční náhrady) si vyžádá zjištění takového skutkového podkladu, k němuž primárně slouží nalézací, popřípadě odvolací, řízení (dovolacímu soudu přezkum či revize skutkových závěrů nepřísluší - 241a odst. 1 o. s. ř.). V jeho průběhu se jeví s ohledem na prosazení zásady projednací žádoucí, aby k naplnění smyslu a účelu civilního procesu přispěli i samotní účastníci řízení náležitou procesní (důkazní) aktivitou.

Princip rovnosti restituentů

15. V mezidobí došlo ze strany Ústavního soudu k vyhlášení dalšího stěžejního nálezu, a to **nálezu I. ÚS 2763/23 dne 22. 5. 2024**. Ústavní soud se v něm zabýval tím, zda je ústavně konformní rozlišovat mezi restituenty, kteří žádali o vydání náhradních pozemků, a restituenty, kteří žádali o poskytnutí finanční náhrady – a to konkrétně v návaznosti na otázku, zda má forma původně zvolené náhrady vliv na případný zánik jejich vadně oceněných a částečně uspokojených restitučních nároků. Ústavní soud dospěl k závěru, že nikoliv. **Obecně platí: Z hlediska práva na ochranu a uspokojení restitučního nároku nelze činit rozdíl mezi oprávněnými osobami, které žádají o naturální náhradu podle § 11a odst. 1 zákona o půdě, a oprávněnými osobami, které žádají o finanční náhradu podle § 16 odst. 1 zákona o půdě. Jejich postavení je rovné.** Totožné Ústavní soud zopakoval v nálezu II. ÚS 1186/24.
16. Pro obecné soudy tedy toto rozhodnutí znamená, že **výše náhrady, kterou restituent obdrží, ať podle § 11a odst. 1 zákona o půdě, nebo podle § 16 odst. 1 zákona o půdě by měla být v zásadě stejná.**
17. Zde nalézací soud může odkázat i na starší rozhodnutí Ústavního soudu, a to nález Pl. ÚS 22/92, když ústavní soud ČSFR vymezil rozdíl mezi rovností abstraktní a rovností relativní, a konstatoval, že rovnost relativní, jak ji mají na mysli všechny moderní ústavy, požaduje pouze odstranění neodůvodněných rozdílů. Speciální normy mohou pro určité obory stanovit zvláštní kritéria rovnosti, která ze všeobecného principu neplynou, protože aplikací zásady rovnosti nejsou stanoveny tak přesné meze, aby vylučovaly jakékoliv volné uvážení těch, kteří ji aplikují.
18. Byť se nález týkal daňové oblasti, lze mít jeho závary za obecné, tedy plyne, že je třeba požadovat, aby orgán (moci veřejné moci) podložil svoje rozhodnutí objektivními a racionálními kritérii. Ústavní soud aproboval, že je to věcí státu, aby v zájmu zajištění svých funkcí rozhodl, že určité skupině poskytne méně výhod než jiné, ale ani zde však nesmí postupovat libovolně.

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Broniowski proti Polsku (číslo stížnosti 31443/96)

19. Po druhé světové válce došlo ke změnám hranic Polska – východní území tzv. „za řekou Bug“ připadla Sovětskému svazu. Polským občanům, kteří tam přišli o majetek, stát slíbil náhradu formou možnosti využít tzv. náhradní majetek, tedy majetek ve vlastnictví státu, například pozemky nebo byty.
20. Jerzy Broniowski zdědil tento nárok po své rodině. Přestože se pokusil získat odpovídající kompenzaci, polský stát mu to kvůli právním a správním překážkám neumožnil. V důsledku toho J. Broniowski podal stížnost k ESLP, kde tvrdil, že bylo porušeno jeho právo na pokojné užívání majetku (článek 1 Protokolu č. 1 Evropské úmluvy o lidských právech).
21. Šlo o první případ, kdy ESLP použil tzv. pilotní rozsudek, tedy zvláštní postup, který má přimět stát řešit problém na systémové úrovni, aby se předešlo stovkám nebo tisícům podobných stížností.
22. V roce 1980 ocenil znalec skutečnou hodnotu majetku zanechaného stěžovatelovou babičkou ve Lvově na 1 949 560 tehdejších polských zlotých (PLZ); pro účely odškodnění však byla jeho hodnota stanovena na 532 260 PLZ. Dosažená částka odpovídala 2% odškodnění, na které by jinak měla stěžovatelova rodina nárok, kdyby získala (mohla získat) naturální plnění. Některým repatriovaným (restituentům) se podařilo domoci naturálních restitucí, jiní však dosud (jednalo se o rok 2004) nebyli uspokojeni, když vše záleželo na množství pozemků, které měl stát k dispozici. Náhradní pozemky mohli polští restituenti nabýt pouze před veřejné nabídkové řízení (podobně jako v České republice). Stěžovatel namítal mj., že žádný veřejný zájem nemůže ospravedlnit skutečnost, že stát nedokázal vyřešit problém restitucí (obecně), když nároky na restituci polské právo uznává desetiletí. Neexistuje tedy vysvětlení pro takovou legislativní politiku, která již několik desetiletí popírá závazky státu k těmto osobám.
23. Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že **nedojde-li k vyplacení náhrady, která je v přiměřeném vztahu k hodnotě majetku, představuje zbavení majetku excesivní zásah do práva jednotlivce, neboť naprostá absence odškodnění je z hlediska čl. 1 Protokolu č. 1 ospravedlnitelná jen za výjimečných okolností** (např. Bývalý řecký král proti Řecku).
24. Evropský soud pro lidská práva připustil, že v situacích jako je tato (tj. restituce), kdy s sebou jistá legislativní úprava nese dalekosáhlé důsledky a má ekonomický dopad na celou zemi, musí vnitrostátní orgány počítat široké míry uvážení nejen pro výběr nutných opatření, ale také pro jejich postupné zavádění. **Taková opatření pak mohou vést i k rozhodnutím omezit odškodnění za zbavený majetek i na hodnotu nižší, než je jeho tržní cena. Čl. 1 Protokolu č. 1 tedy nezaručuje ve všech případech právo na úplnou kompenzaci** (např. James a další proti Spojenému království). **Dosažení rovnováhy mezi právy, zisky a ztrátami různých osob dotčených procesem ekonomické a právní transformace je nesmírně složité a státu je při tom třeba nechat širokou míru uvážení. Tato míra ovšem není neomezená a výkon rozhodovací pravomoci státu, byť v rámci komplexní státní reformy, nesmí vyvolávat důsledky neslučitelné s normami Úmluvy.** Čl. 1 Protokolu č. 1 vyžaduje pouze, aby výše odškodnění v takovém případě byla v přiměřeném vztahu k hodnotě majetku; Soudu (rozuměj Evropskému soudu pro lidská práva) však

nepřísluší, aby v abstraktní poloze určoval, jaká by byla "přiměřená" výše odškodnění v projednávaném případě. Polská vláda ovšem sama uznala, že stěžovatelova rodina získala na základě předchozí legislativy pouze 2 % dlužného odškodnění, a Evropský soud pro lidská práva neshledal žádný imperativní důvod, pro který by tato nepatrná částka měla stěžovatele zbavit možnosti získat alespoň část hodnoty, na kterou má nárok.

25. Evropský soud jednomyslně rozhodl, že v případě polských restitucí byl porušen čl. 1 Protokolu 1, konstatoval že práva stěžovatele vyplývá ze strukturálního problému týkajícího se disfunkce vnitrostátní legislativy a praxe, tj. absence účinného mechanismu umožňujícího uplatnit restitucentům uplatnil restituční nárok a že stát musí prostřednictvím zákonných opatření a správní praxe zaručit těmto restitucentům realizaci jejich práva anebo jim poskytnout příslušnou nápravu.
26. Nalézací soud má zato, že rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Broniowski proti Polsku (číslo stížnosti 31443/96) v plné míře dopadá i na situaci v České republice.

Nemožnost ústavně konformního výkladu napadených ustanovení

27. Nalézací soud si je plně vědom skutečnosti, že Ústavní soud dává přednost ústavně konformní interpretaci ustanovení napadeného právního předpisu před jeho derogací (např. nálezy Pl. ÚS 33/10, ze starších nálezů např. Pl. ÚS 4/99) a že se jako předkládající soud musí vypořádat i s otázkou případných ústavně konformních interpretací napadeného zákonného ustanovení s obligátním závěrem, že ústavně konformně interpretovat nelze, tudíž nezbývá než navrhnout jeho derogaci.
28. Nalézací soud se dotázal Českého statistického úřadu na sdělení ohledně růstu spotřebitelských cen a zejména o růstu cen nemovitostí – pozemků od roku 1991 po současnost. Ze sdělení Českého statistického úřadu vyplývá, že stát nedisponuje žádnými údaji k inflaci cen nemovitostí – pozemků od r. 1991, stát tyto začal evidovat až od roku 1998, přičemž v roce 2019 datový zdroj i publikace zanikly. Co se týče ceny zemědělských pozemků, pak ceny zemědělských pozemků před rokem 2012 nejsou evidovány. Český stát tedy nedisponuje žádnými údaji, jak zjistit „znásobení ceny nemovitostí od roku 1991“ a takový údaj není znám ani žádnému z průběžně oslovovaných znalců. **Nalézací soud objektivně nemůže postupovat podle navrženému výkladu předestřené Nejvyšším soudem ČR a žádný jiný konformně ústavní výklad, který by vycházel z násobku vyhláskové ceny zjištěné podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb. mu znám není.**
29. Nalézací soud nechal v restitučních věcech vypracovat znalecké posudky, které stanoví cenu tržní (= obvyklou) ke dni podání žádosti o finanční náhradu podle ust. § 16 odst. 1 zák. č. 229/1991 Sb., zákona o půdě u každého z restitucentů. Obecně se jedná o vícero než stonásobky vyhláskové ceny určené podle ust. § 28a zák. č. 229/1991 Sb., zák. o půdě. V této předkládané věci vyhlásková cena odňatého pozemku činí 21 183,75 Kčs, obvyklá cena (= tržní) činí 3 369 990 Kč. **V uvedeném případě se jedná o 159,1 násobek.**
30. Nalézací soud je při řešení věci vázán jak nálezy Ústavního soudu, tak rozhodnutím Nejvyššího soudu v dané věci. **Nalézací soud objektivně nemůže stanovit žádný obecný koeficient, kterým by vynásobil vyhláskovou cenu tak, aby se výše finanční**

náhrady dostala na úroveň přiměřené ceně obvyklé. Není to ani šestinásobek, ani devítinásobek, ani dvacetinásobek. V každém jednotlivém případě se výše násobku liší a bude lišit s ohledem na vývoj obvyklých cen v dané lokalitě.

31. Nálezací soud nemůže při svém rozhodování ignorovat platné znění zákona, tedy ust. § 28a zákona o půdě, soud je podle čl. 95 odst. 1 Ústavy ČR vázán zákonem Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu.
32. Nálezací soud tedy předkládá věc Ústavnímu soudu a navrhuje, aby Ústavní soud v návaznosti na vlastní nález Pl. ÚS 33/10 rozhodl takto:

- I. Ustanovení § 28a zák. č. 229/1991 Sb. o půdě se ruší dnem vyhlášení nálezu.

Poučení

Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné.

Praha 19. května 2025

JUDr. Markéta Písaříková, Ph.D.
soudkyně

Doložka z automatizované konverze dokumentu do elektronické podoby – z moci úřední

Dokument (název vstupního souboru nebyl uveden) vznikl převedením listinného dokumentu do elektronického dokumentu pod pořadovým číslem **8640258-000-250526101210**. Vzniklý dokument obsahem odpovídá vstupnímu dokumentu. Počet stran dokumentu: **8**

Vstup neobsahoval viditelný prvek, který nelze plně přenést na výstup.

Konverzi provedl subjekt: Ústavní soud, IČ: 48513687

Datum vyhotovení: **26.05.2025**

Poznámka:

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy. Kontrolu doložky lze provést v centrální evidenci doložek na adrese <https://www.czechpoint.cz/overovacidoložky>.

8640258-000-250526101210